

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Programme 2nd Semester Examination, 2023

DSC1/2-P2-POLITICAL SCIENCE
INDIAN GOVERNMENT AND POLITICS

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

GROUP-A / विभाग-क / খণ্ড-ক

Answer any two questions from the following

$12 \times 2 = 24$

নিম্নলিখিত মেঁ সে কিন্হীঁ দো প্রশ্নো কে উত্তর দীজিএ

নিম্নলিখিত যে-কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও

নিম্নলিখিত কুনৈ দুইবাটা প্রশ্নকা উত্তর দিনুহোস্।

1. Discuss the salient features of the Indian Constitution. 12
भारतीय संविधान की मुख्य विशेषताएं बताइए।
भारतের संविधানের मुख्य बैशिष्ट्यগুলি আলোচনা কর।
भारतीয় সংবিধানকা প্রমূখ বিশেষতাহৰুকো ব্যাখ্যা গৰ্নুহোস্ব।
2. Examine the powers and position of the President of India with special reference to the Emergency Powers of the President. 8+4
भारत কে রাষ্ট্রপতি কী শক্তি ও পদ-মর্যাদা কী বিবেচনা আপাতকালীন শক্তি কো বিশেষ সংর্বভ মেঁ কিজিএ।
ভারতীয় রাষ্ট্রপতির জন্মনী অবস্থা সংক্রান্ত ক্ষমতার বিশেষ উল্লেখ সহকাৰে অন্যান্য ক্ষমতা ও পদমর্যাদার বিশ্লেষণ কৰ।
আপাতকালীন শক্তিমাথি বিশেষতা রাখ্ব ভাৰতকা রাষ্ট্রপতিকো ক্ষমতা র পদ-মর্যাদাকো বিবেচনা গৰ্নুহোস্ব।
3. Discuss the composition, powers and functions of the Lok Sabha. 4+8
লোক সভা কে গঠন, শক্তি ও কাৰ্যপ্ৰণালী কী বিবেচনা কীজিএ।
ভারতের লোকসভাৰ গঠন, ক্ষমতা এবং কাৰ্যাবলী আলোচনা কৰ।
লোক-সভাকো গঠন, শক্তি র কাৰ্যকো ব্যাখ্যা গৰ্নুহোস্ব।
4. Discuss the main features of the 73rd Constitutional Amendment Act. 12
73বেঁ সংবিধান সংশোধন অধিনিয়ম কী বিশেষতাএঁ বতাইএ।
৭৩তম সংবিধান সংশোধনের মুখ্য বৈশিষ্ট্যগুলি আলোচনা কৰ।
73 সংবিধান সংশোধন অধিনিয়মবাবে বিশেষতাহৰুকা ব্যাখ্যা গৰ্নুহোস্ব।

GROUP-B / विभाग-ख / खंड-ख

5. Answer any ***four*** questions from the following: $6 \times 4 = 24$
- निम्नलिखित में से किन्हीं चार प्रश्नों के उत्तर दीजिए :
- निम्नलिखित ये-कोनो चार्टि अंशेर उत्तर दोउः
- निम्नलिखित कुनै चार प्रश्नका उत्तर दिनुहोस् :
- (a) Discuss the significance of the Preamble of the Indian Constitution. 6
- भारतीय संविधान की प्रस्तावना के महत्व पर प्रकाश डालिए।
भारतीय संविधाने प्रकाशनार शुरू आलोचना कर।
भारतीय संविधानको प्रस्तावनाको महत्वमाथि प्रकाश पार्नुहोस्।
- (b) Examine the Right to Equality along mentioned in the Indian Constitution with its limitations. 6
- भारतीय संविधान में वर्णित समानता के अधिकार का परीक्षण उसकी सीमा के साथ कीजिए।
भारतीय संविधाने श्वीकृत साम्येर अधिकारेर सीमाबद्धतागुलि लेख।
भारतीय संविधानका समानताको अधिकार र यसका सीमाबारे विवेचना गर्नुहोस्।
- (c) Examine the powers and position of the Chief Minister of an Indian state. 6
- भारतीय राज्य में मुख्यमंत्री की क्षमता और पद-मर्यादा की विवेचना कीजिए।
भारतीय अञ्जराज्येर मुख्यमन्त्रीर क्षमता ओ पदमर्यादा आलोचना कर।
भारतीय राज्यमा मुख्यमन्त्रीको क्षमता र पद-मर्यादा बारे विवेचना गर्नुहोस्।
- (d) Discuss the different types of Directive Principles incorporated in Part IV of the Indian Constitution. 6
- भारतीय संविधान के चौथे अध्याय में निर्धारित विभिन्न निर्देशक नीति की विवेचना कीजिए।
भारतीय संविधानेर चतुर्थ अध्याये वर्णित विभिन्न निर्देशमूलक नीतिगुलि आलोचना कर।
भारतीय संविधानको चौथो अध्यायमा निर्धारित विभिन्न निर्देशक नीतिहरूको व्याख्या गर्नुहोस्।
- (e) Discuss the composition and functions of the Election Commission of India. 6
- भारत में चुनाव आयोग के गठन एवं कार्यावली की विवेचना कीजिए।
भारतीय निर्वाचन कमिशनेर गठन ओ कार्यावली विश्लेषण कर।
भारतको चुनाव आयोगको गठन र कार्यावलीहरू बारे चर्चा गर्नुहोस्।
- (f) Briefly discuss the role of caste in Indian politics. 6
- भारतीय राजनीति में जाति-प्रथा की भूमिका पर संक्षिप्त लेख लिखिए।
भारतीय राजनीतिते जातिप्रथार भूमिका संक्षेपे आलोचना कर।
भारतीय राजनीतिमा जाति-प्रथाको भूमिका-बारे छोटो विवेचना गर्नुहोस्।

GROUP-C / বিভাগ-গ / खंड-ग

6. Write short notes on any *four* of the following: $3 \times 4 = 12$
- টিপ্পণী কীজিএ (কোই চার) :
- নিম্নলিখিত যে-কোনো চারটি থেকের উভয় দাওঃ
নিম্নলিখিত কুন্ত চারটা বিষয়মা ছোটো টিপ্পণী লেখুহোস্ক :
- (a) Right to Freedom 3
 স্বতন্ত্রতা কা অধিকার
 স্বাধীনতাৰ অধিকার
 স্বতন্ত্রতাকো অধিকার
- (b) Fundamental Duties of the Indian Constitution. 3
 ভাৰতীয় সংবিধান মে বৰ্ণিত মৌলিক কৰ্তব্য
 ভাৰতীয় নাগৱিকদেৱ মৌলিক কৰ্তব্য
 ভাৰতীয় নাগৱিকহস্কা আধাৰভূত কৰ্তব্য
- (c) Speaker of the Lok Sabha 3
 লোকসভা অধ্যক্ষ
 লোকসভাৰ অধ্যক্ষ
 লোকসভাকা অধ্যক্ষ
- (d) Prime Minister of India 3
 ভাৰতীয় প্ৰধানমন্ত্ৰী
 ভাৰতেৱ প্ৰধানমন্ত্ৰী
 ভাৰতীয় প্ৰধানমন্ত্ৰী
- (e) Coalition Politics 3
 গঠৰ্বধন কী রাজনীতি
 জোট-ৱাজনীতি
 গঠৰ্বন্ধন-ৱাজনীতি
- (f) Composition of the Supreme Court of India. 3
 ভাৰত কে সৰ্বোচ্চ ন্যায়ালয় কা গঠন।
 ভাৰতীয় সুপ্ৰীম কোর্টেৱ গঠন।
 ভাৰতকো উচ্চতাৰ ন্যায়ালয়কো গঠন।

—X—